सप्तमः पाठः–भारतजनताऽहम्

प्रश्न 1:

पाठे दत्तानां पद्यानां सस्वरवाचनं कुरुत-

उत्तर 1:

स्वयं करें–

प्रश्न 2:

प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत-

(क) अहं वसुन्धरां किं मन्ये?

(ख) मम सहजा प्रकृति का अस्ति?

(ग) अहं कस्मात् कठिना भारतजनताऽस्मि?

(घ) अहं मित्रस्य चक्षुषां किं पश्यन्ती भारतजनताऽस्मि?

उत्तर 2:

(क) कुटुम्बम्

(ख) मैत्री

(ग) कुलिशात्

(घ) संसारम्

प्रश्न 3:

प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत-

(क) भारतजनताऽहम् कैः परिपूता अस्ति?

(ख) समं जगत् कथं मुग्धमस्ति?

(ग) अहं किं किं चिनोमि?

(घ) अहं कुत्र सदा दृश्ये

(ङ) समं जगत् कैः कैः मुग्धम् अस्ति?

उत्तर 3:

(क) भारतजनताऽहम् **अध्यात्मसुधा-तटिनी-स्नानैः** परिपूता अस्ति?

(ख) समं जगत् **गीतैः, नृत्यैः काव्यैश्च** मुग्धमस्ति?

(ग) अहं **प्रेयः श्रेयश्च उभयं** चिनोमि?

(घ) अहं **विश्वस्मिन् जगति** सदा दृश्ये

(ङ) समं जगत् **गीतैः नृत्यैः काव्यैश्च** मुग्धम् अस्ति?

प्रश्न 4:

सन्धिविच्छेदं पूरयत-

(क) विनयोपेता	=	विनय	+	उपेता
(ख) कुसुमादपि	=	....	+	....
(ग) चिनोम्युभयम्	=	चिनोमि	+	....
(घ) नृत्यैर्मुग्धम्	=	....	+	मुग्धम्
(ङ) प्रकृतिरस्ति	=	प्रकृतिः	+	....
(च) लोकक्रीडासक्ता	=	लोकक्रीडा	+	....

उत्तर 4

(क) विनयोपेता	=	**विनय**	+	**उपेता**
(ख) कुसुमादपि	=	**कुसुमात्**	+	**अपि**
(ग) चिनोम्युभयम्	=	**चिनोमि**	+	**उभयम्**
(घ) नृत्यैर्मुग्धम्	=	**नृत्यैः**	+	**मुग्धम्**
(ङ) प्रकृतिरस्ति	=	**प्रकृतिः**	+	**अस्ति**
(च) लोकक्रीडासक्ता	=	**लोकक्रीडा**	+	**आसक्ता**

प्रश्न 5:

विशेषण-विशेष्य पदानि मेलयत-

विशेषण-पदानि	विशेष्य-पदानि
सुकुमारा	जगत्
सहजा	संसारे
विश्वस्मिन्	भारतजनता
समम्	प्रकृति
समस्ते	जगति

उत्तर 5

विशेषण-पदानि	विशेष्य-पदानि
सुकुमारा	भारतजनता
सहजा	प्रकृति
विश्वस्मिन्	जगति
समम्	जगत्
समस्ते	संसारे

प्रश्न 6:

समानार्थकानि पदानि मेलयत-

जगति	नदी
कुलिशात्	पृथ्वीम्
प्रकृति	संसारे
चक्षुषा	स्वभावः
तटिनी	बज्रात्
वसुन्धराम्	नेत्रेण

उत्तर 6:

जगति	संसारे
कुलिशात्	बज्रात्
प्रकृति	स्वभावः
चक्षुषा	नेत्रेण
तटिनी	नदी
वसुन्धराम्	पृथ्वीम्

प्रश्न 7:

उचितकथानां समक्षम् (आम्) अनुचितकथनानां समक्षं च (न) इति लिखत-

(क) अहं परिवारस्य चक्षुषा संसारं पश्यामि।

(ख) समं जगत् मम काव्यैः मुग्धमस्ति।

(ग) अहम् अविवेका भारतजनता अस्मि।

(घ) अहं वसुन्धरां कुटुम्बं न मन्ये।

(ङ) अहं विज्ञानधना ज्ञानधना चास्मि।

उत्तर 7:

(क) अहं परिवारस्य चक्षुषा संसारं पश्यामि।	आम्
(ख) समं जगत् मम काव्यैः मुग्धमस्ति।	आम्
(ग) अहम् अविवेका भारतजनता अस्मि।	न
(घ) अहं वसुन्धरां कुटुम्बं न मन्ये।	न
(ङ) अहं विज्ञानधना ज्ञानधना चास्मि।	आम्